

Sollerö Capells' laga skillnad...

I 1972 års krönika påbörjades ett utdrag ur den i Sollerö församlings arkiv förvarade handskrivna berättelse från år 1791, sannolikt författad av dåvarande kyrkoherden Henrik Ericsson. Här följer nu en fortsättning.

§ 2.

De eftergifwa icke heller sina landsmän att beholla sit förwärfwade namn, nämligen mone om sin frihet, tappre i fält, idoge kännare af allehanda handaslögder, hwarom den nya Predikstol snart kommer att witna, och mera gudfruktiga än neder i landet, der allmänna vägar ligga, der mera förderfwes: exempel visas på gästgifwaregårdar och krogar, hwilka här inga finnas. Men twärtom ser man hwar husfader med sitt folk hwarje afton och morgon knäfalla för sin Gud med en andäktig bön, fastän aldrig så angelägna sysslor äro för hand. Wåra öbyggare hafwa äfwen warit uti en så högt angelägen sak nitiske, och till at så mycket bättre och bekwämligare få tillfälle at åkalla och låfwa sin Gud, så hafwa de i forna tider warit omtänksamma at få upprätta Herranom och sig et litet Capell. Men tiden när sådant första gången wunnit sin fullbordan är lika wist som den förra saken; men at det ej skedt i sednare tider är onekandes. (Många Påviska bilder och figurer, som der förekomma witna at detta lilla Tempel icke warit bland de yngsta, äfwen witnar några urgamla figurer på den stora klockan härom, som ännu på henne åskådas.) Herr Abrah. Hülphers instämmer äfwen häruti i sin dagbok öfwer resan genom Dalarna år 1757, derest orden pag. 187 sålunda lyda: "Sollerö Capell är från urminnes tid, och påstå en del, att de på Soll haft ett sådant förrän moderkyrkan bliwit anlagd." Af 1661 års Inventarium berättas, at det blifwit upbygdt först på 1500, dock säger Hülphers än ytterligare pag. 190: "påstå en del, at der långt förut warit kyrka". I början skall detta bliwit kallat St: Laurentii Capell. På den äldsta klockan står Anno Domini 1510 k b . . . . (bör vara 1530) och ett halster, som förmenas utmärka St: Lars Martyr*.

Anm. Våra öbyggares Gudsfruktan bewisar ibland annat en öfwerenskommelse, som Solleröborna träffat sinsemellan, nämligen detta at den ibland dem, som om söndagen företager någon resa till eller ifrån deras fäbodars stadd i några ekonomiska ärenden (med några husholdssaker) antingen klöfjande eller wad sätt det wara må, pliktar till Capellet 3 Daler Kopm.- En annan öfwerenskommelse som blef ännu strängare då både den förre och den sednare stadfästes vid häradsrätten 1782, den förbjuder bland annat käringar eller någon annan wid wite springa ikring med skwaller till andaktens förstörande på söndagar m. m.

* Denne Laurentius har warit ache diaconus eller förnämsta Capellan hos Biskop Sixtus i Rom, han blef ock 4:de dagen efter honom nemligen den 10 augusti år 259 (Hülphers 1400) bödlarna i händer gifwen så för Christi namn skull, som ock för det at han ej på befallning och tillfrågan utaf tyrannen Walleriano wille framgifwa kyrkans medel eller bekänna hwarest de voro. Han lades på ett järnhälster för en koleld men wardt så litet därigenom modfälld, at han tyrannen, som der när stod, uppenbarligen bespottade säjandes: ”Tag nu af den ena sidan, som nog stekt är, och ät, imedlertid den andra beredes”.

§ 3

Således hade de wäl ett litet Herrens tempel, men ingen beständig Präst, som lärde däruti, oftare än hwarannan söndag och hwarannan högtid. Men dessemellan och följaktligen alla Bönedagar moste alla denna öns innewånare omkring 1200 pärsoner på sjön frakta sig en mils wäg fram till Moderkyrkan i Mora. Man kan lätteligen föreställa sig, hwilka stora olägenheter ett kringflutet folk är underkastade, som nödvändigt och beständigt moste bese dem som äro inbyggare på fasta landet. Icke allenast om höst och wår wid isläggningen och -brottet war man underkastad stora lifsfaror utan ock wid öppen-waten samma öde. Ja mongen arbetade så häftigt här i stormen at det blef en fast spik i dess likkista, åtminstone blef sängen den käraste om söndagseftermiddagarna för de fleste. Deras Döda moste äfwen beständigt föras denna dödens wäg. Ett förtwiflat samwete kunde ofta Gudi klagadt på sotesängen ropa förgäwes efter Herrens tjenare, emedan

ingen kunde våga sig på de oblida vågorna, och därför torde ofta händt at den uslige blifvit förgången i sitt elände. Desse besvärligheter sammantagne med flera såsom de kostsamma farkosters widmakthållande m. m.* upväkte länge hos öns innewånare den omtänksamheten, at nalkas konungatronen med den ansökningsen at få sin egen Pastor och blifwa skilde från Moderförsamlingen Mora, samt utgöra ett särskilt pastorat. Derföre hafwa de andragit detta sitt ärende flera gånger inför thronen, förste gången 1638 inför Hennes Konglige Majjstätt högtsalig drottning Christina, men kunde för denna gången icke winna något bifall härutinnan, emedan Mora Prästerskap warit dem öfvermäktige. — Folknummern ökade likwäl ju mer och mer så at det lilla capellet blef otillräckligt att rymma allt folk, hwarföre de år 1731 efter nådigt tillstånd utwidgade detsamma wester ut.

* *Anm.* Desse båtar woro til antalet 12 stycken om 28 á 29 alnars längd, hwarthera wärderad minst till 166 Daler Kpmt och hwarthera båthuset till 80 Daler Do mynt (se syn den 4 Nov. 1773.)